24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
АВГУСТ
23
ШАМАТКУН
198 (5913) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Юншӑн—юн, вилӗмшӗн—вилӗм!

Ҫук! Нимӗҫ фашисчӗсен йыткӗтӗвӗсем хӑйсен юнлӑ ҫулӗ ҫинче урса кайса, тӗнче халиччен илтмен тискер ӗҫсем туни ҫинчен калакан хыпарсем килсе тӑнӑ чухне совет ҫыннисен чӗрисенче вӗресе тӑвӑлланса ҫӗкленнӗ кӑмӑл-туйӑмсен пӗтӗм хӑватне — тарӑху, ылхану—текен сӑмахсемпе каласа пама ҫук. Иксӗлми хаяр курайманлӑх, хӗрхенӳсӗр, каҫарусӑр курайманлӑх, — ҫакӑ вӑл—нимӗҫсен фашистла ҫар формисене тӑхӑннӑ ик уралла тискер-кайӑксене хирӗҫ пыракан кӗрешӳри закон.

Гитлерӑн фашистла йыткӗтӗвӗсем иртсе пынӑ ҫӗрте пур ҫӗрте те вӗсем ҫынсене массӑллӑн вӗлерсе, мӑшкӑл туса, ҫаратса, хӑйсем хыҫҫӑн юнлӑ, йӗрӗнчӗк те ирсӗр йӗрсем хӑвараҫҫӗ. Пӗтӗм тӗнчери правӑсен мӗнпур нормисене пӑсса, этемлӗхӗн мӗнпур законӗсене таптаса, нимӗҫсен фашистла ҫарӗ хӑйне-хӑй ӗмӗрлӗхех намӑса кӑларчӗ. Гитлерла йытӑсем нимӗҫ ҫарне кӑна мар, нимӗҫ халӑхне те намӑса кӑларчӗҫ. Ҫав намӑсран тасалас тесен, хӑйӗн халӑхсен йышӗнчи вырӑнне тавӑрас тесен, нимӗҫ халӑхӗн гитлерла ирсӗрлӗхрен тасалмалла, хӑйӗн историйӗнчи ҫав хӑрушӑ вараланчӑка шӑлса пӑрахмалла, пӗтермелле.

Нимӗҫсен фашистла ҫарӗсем хӑйсем тытса илнӗ совет районӗсенче разбойникла тискер ӗҫсем туни ҫинчен, халиччен тӗнче илтмен пусмӑрла, мӑшкӑлла ӗҫсем туни ҫинчен калакан ҫӗнӗрен-ҫӗнӗ хыпарсем кашни кун, кашни сехетре килсе тӑраҫҫӗ. Акӑ, нимӗҫ пусмӑрҫисене хӑюллӑ партизансем хӑваласа кӑларнӑ Дорманка ялӗ. Яла фашистсем ҫунтарса янӑ. Ҫӑл патӗнчи йӗлме ҫинче нимӗҫсем ҫакса вӗлернӗ колхозник-старикпе унӑн ывӑлӗн ӳчӗсем сулланса тӑраҫҫӗ. Акӑ, хуйхӑпа тӗксӗмленнӗ сӑн-питлӗ хӗрарӑм, унӑн тӑхӑр ҫулхи ывӑлне хӑйӗн куҫӗ умӗнчех нимӗҫ мародерӗсем персе пӑрахнӑ хыҫҫӑн партизансем патне тарса килнӗскер. Татах та татах асаплантарса вӗлернӗ ҫынсен ӳчӗсем. Фашистла ҫынҫиенсем пулнӑ ҫӗрте кашни ялта, кашни хулара ҫакӑн пек.

Акӑ тата Дрогобыч облаҫӗнчен фашистсен тыткӑнӗнчен тарса килнӗ Василий Божник каласа пани. Нимӗҫсем пӗр яла кӗрсен, ялсовет председательне тытрӗҫ те, ӑна икӗ танк ҫумне ҫыхса темиҫе пая туртса вакларӗҫ, тесе каласа парать вӑл. Тепӗр ялта, Буденновкӑра, нимӗҫсем ҫынсене площаде хӑваласа пуҫтарнӑ та, вӗсем ҫине бензин сапса тивертсе янӑ. Шкул ачи Леня Ситан, тӑватӑ комсомолецпа пӗрле Кременецран тарса килнӗскер, хӑй Щумск местечкинче курнисем ҫинчен каласа парать: тискер ӗҫсенчен хӑранипе куҫӗ-пуҫӗсем сапаланса кайнӑ ачасемпе хӗрарӑмсем ҫул тӑрӑх чупнӑ, вӗсем хыҫҫӑн нимӗҫ мотоциклисчӗсем хӑваланӑ, ачасемпе хӗрарӑмсене вӗсем пулеметсенчен пере-пере вӗлернӗ. Катербургра фашистла бандитсем ҫынсене площаде хӑваласа пуҫтарнӑ та пурне те месерле выртма хушнӑ, кун хыҫҫӑн вара тимӗр пӑтасем ҫапса таканланӑ атӑсем тӑхӑннӑ палачсем выртакан ҫынсене таптама пуҫланӑ. Асап куракан ҫынсенчен ҫапла мӑшкӑлласа лӗтерсен, фашистсем вӗсене чупма хушнӑ та, хӑйсем чупакансене пеме тытӑннӑ.

Фашистла бандитсем тыткӑна лекнӗ тата аманнӑ красноармеецсене те халиччен тӗнче илтмен тискерлӗхпех асаплантараҫҫӗ. Фашистла тискер-кайӑксем аманнӑ красноармеецсене малтан мӑшкӑл тунӑ хыҫҫӑн кайран пере-пере пӑрахаҫҫӗ. Вӗсем тыткӑна лекнисене асаплантарни ҫумӗнче инквизици асаплантарӑвӗсем те шуткалаҫҫӗ. Совет Информаци Бюровӗн сводкинче, нимӗҫ офицерӗ, хӑйне кирлӗ сведенисем илме тӑрӑшса, аманнӑ красноармееца—Федорова асаплантарни ҫинчен калакан факта илсе кӑтартнӑччӗ. Вутра хӗртнӗ штыкпа офицер Федоровӑн аллисене ҫунтарнӑ, кӑкӑрӗпе ҫурӑмне чике-чике шӑтарнӑ. Ответ илейменнипе пула фашист юлашкинчен Федорова персе пӑрахнӑ. Пирӗн войскӑсем фашистсен аллинчен хӑтарнӑ Зудин красноармеецӑнне нимӗҫ офицерӗ алӑри темиҫе пӳрнине касса татнӑ, сылтӑм аллин ывӑҫ тупанне чиксе шӑтарнӑ тата хӑрах куҫне ҫапса сиктерсе кӑларнӑ. Гитлерла бандӑсем тӗплӗн майлаштарса тӑвакан тискер ӗҫсем пек ӗҫсене урӑх нимӗнле тискер кайӑк та тума пултараймасть. Иккӗмӗш рангри воентехник М. Ф. Лалунинӑнне, йывӑр аманнӑскерӗнне, фашистла разбойниксем икӗ куҫне те чиксе шӑтарнӑ, прикладсемпе ҫапса тата атӑпа таптаса янах шӑммине ҫӗмӗрнӗ, пичӗ ҫинче пиллӗк вӗҫлӗ ҫӑлтӑр касса кӑларнӑ. Йывӑр аманнӑ красноармееца — Алексеев юлташа та ҫавӑн пекех асаплантарнӑ. Аманнӑскерӗнне унӑнле гитлеровецсем питне ҫӗҫӗсемпе каскаласа пӗтернӗ, куҫхаршисем хушшинчи шӑммине ҫапса хуҫнӑ, куҫне чиксе шӑтарнӑ, янах шӑммине ҫӗмӗрнӗ. Ҫакӑ чи тискер варварствӑна, халиччен тӗнче курман ирсӗрлӗхе паян пичетленекен ӳкерчӗкре кӑтартса панӑ.

Аҫта, мӗнле ҫарӑн ӗҫӗнче пулнӑ ҫак мӑшкӑл япаласем, тепре каласан тата, ҫакӑн пек преступленисем тӑвакан вӑрхурахсен банди ҫар ятне тытса тӑма тивӗҫлӗ-ши вара?! Ҫак мӗнпур преступленисем, мӗнпур тискерле ӗҫсем вӗсем — уйрӑмшарӑн, пӗрерӗн пулса иртекен ӗҫсем мар. Ҫакӑ вӑл — массӑллӑ явлени, ҫакӑ вӑл — нимӗҫсен фашистла командованийӗ туса хунӑ система. Нимӗҫсен вилнӗ К. офицерӗн кулленхи ӗҫсене ҫырса пымалли 1.732/3 номерпе паллӑ тунӑ кӗнекинче питӗ кӗскен, анчах витӗмлӗн ҫырса хӑварни пур. «Ирхине пиллӗк сехет. Б. хули ҫине тапӑнса пыратпӑр. Ҫынсене массӑллӑн вӗлерес ӗҫ пырать. Хулана тасатрӑмӑр».

Акӑ тата пӗччен ҫын ҫырни мар, Германи ҫарӗн командирӗсене панӑ секретлӑ предписани. Ҫав предписанире ҫапла каланӑ: «Хӗвелтухӑҫӗнчи фронтӑн уйрӑмлӑхӗнчен тухса тӑракан тӗп задачӑсем ҫинчен халӗ ҫӗнӗрен палӑртса каламалла. Кунта нимӗҫ салтакӗсене хӗрхенӳсӗр пулма халиччен-хи фронтсенчи пек мар, темиҫе хут ытларах вӗрентес пулать. Арҫын-и, хӗрарӑм-и, пӗчӗкки-и, пысӑкки-и—нимӗн пӑхса тӑмасӑр, никам тӗлӗшӗпе те нимӗнле ҫемҫелӗх те пулмалла мар... Германи раси умӗнче пурне те хӑратмалла ӗҫсем тӑвакан кашни салтакӑн пуҫарулӑхне пур енӗпе те хавхалантарса тата аталантарса пымалла... Германи ҫарӗн кашни офицерӗпе салтакне вӑрҫӑра харпӑрхӑйӗн материаллӑ интересӗсене курса тӑма вӗренмелле»

Ҫак документ вӑл — офицерсемпе салтаксене панӑ инструкци мар, мародерсене, вӑрхурахсене тата ҫынсене ирӗксӗрлесе пусмӑрлакансене панӑ инструкци. Ҫакӑн пек вӗрентеҫҫӗ те ӗнтӗ нимӗҫсен ҫарне. Фашизм хӑй ҫарӗнчен вӑрхурахла ӗҫсем тумалли, ҫаратмалли машина туса хучӗ, салтаксенчен—чунсӑр автоматсем туса хучӗ, вӗсем тискер кайӑксенчен юн ӗҫме ытларах ҫӑткӑнланнипе тата фашистла, эрешменле ирсӗр свастикӑн паллипе кӑна уйӑрӑлса тӑраҫҫӗ.

Урса кайнӑ гитлерла бандӑсен чикӗсӗр тискер ӗҫӗсене ҫырса пымалли юнлӑ кӗнеки хӑрушла. Пере-пере вӗлернӗ айӑпсӑр ачасем, стариксемпе хӗрарӑмсем, асаплантарса, штыксемпе чиксе, наркӑмӑш парса вӗлернӗ тыткӑнри суранлӑ красноармеецсем, чӗрӗлле ҫунтарса янӑ мирлӗ ҫынсем, ирӗксӗрлентернӗ, мӑшкӑл тӳснӗ хӗрарӑмсем, — ҫакна совет халӑхӗ нихӑҫан та манмӗ, ҫакӑншӑн тӑшмана нихӑҫан та каҫармӗ! Асаплантарса вӗлернисен юнӗ тӑшмана тавӑрма чӗнет, тӑшмана хаяррӑн та пӗр хӗрхенмесӗр тавӑрма ыйтать.

Тавӑрмалли вӑхӑт ҫитет! Унӑн саманчӗ ҫывӑх!

Совет халӑхӗ отечественнӑй вӑрҫа ҫӗкленчӗ, тӑшмана ҫапса аркатса пуҫӗпех пӗтермесӗр хӗҫпӑшала вӑл аларан пӑрахмӗ. Фашистла пуҫкасакансем хӑйсен юнлӑ террорӗпе совет ҫыннисене хӑратаймӗҫ! Юншӑн—юн, вилӗмшӗн — **вилӗм! — ҫакӑ вӑл** ирсӗр тӑшмана хирӗҫ пыракан кӗрешӳри лозунг. Фашистла тискер-кайӑксене пӗр юнлӑ ӗҫшӗн те — вӗлернишӗн, ирӗксӗрлесе пусмӑрланишӗн пӗриншӗн те тавӑрмасӑр хӑвармастпӑр. Ҫунтарса янӑ хуласемпе ялсемшӗн, ачасене вӗлернӗшӗн, совет ҫыннисене, Хӗрлӗ Ҫар боецӗсене асаплантарнишӗн, ирӗксӗрленишӗн, мӑшкӑл тунишӗн совет халӑхӗ тӑшмана хаяррӑн, пӗр хӗрхенмесӗр, ывӑнма пӗлмесӗр тавӑрса пырӗ.

Тӑшман тылӗнче партизанла движени хаяр шурӑмпуҫ пек ҫулӑмланса ҫӗкленет. Тӑшман поезчӗсем ҫырма-сатрасенелле вӑркӑнаҫҫӗ, боеприпассен склачӗсем взрыв пулса сирпӗнеҫҫӗ, фашистсен танкӗсем ҫунаҫҫӗ, партизансен тӳрӗ пульлисемпе штыкӗсем пыра-пыра ҫапнипе фашистла мундирсем тӑхӑннӑ ик уралла тискер-кайӑксем ҫӗршерӗн-ҫӗршерӗн пӗтеҫҫӗ. Анчах ҫак вӑл пуҫламӑш кӑна-ха. Тӗп ҫапӑҫу — малашне пулмалла. Халӑх тарӑхнипе хаярланнин, халӑх хаяррӑн тавӑрма ҫӗкленнин пӗтӗм вӑй-хӑватне тӑшман часах курӗ. Халиччен тӗнче курман хӑйсен тискер ӗҫӗсемпе, хӑйсен ӑншӑртла чарусӑр террорӗпе фашистсем хӑйсем пусмӑра чикнӗ мӗнпур халӑхсен чӗрисенче хӑватлӑ тавӑру хаярлӑхне хускатса ҫӗклерӗҫ. Халӑх хаярлӑхӗн хумӗсем Югославире, Норвегире, Бельгире, Голландире тӑвӑлланса хӑпараҫҫӗ, Польша, Серби, Греци партизанӗсем хӑйсен мӑшкӑл тӳснӗ чыслӑхӗшӗн, тӑшман туртса илнӗ хӑйсен ирӗклӗхӗшӗн тӑшмана хаяр ҫапӑҫусенче тавӑраҫҫӗ. Нимӗҫ фашисчӗсем пусмӑрланине хирӗҫ пыракан халӑх вӑрҫисен ҫак вучахӗсем пӗрлешсе пӗр пысӑк вут-ҫулӑмлӑ ункӑ пулса тӑрӗҫ, ҫав вут-ҫулӑм унки ылханлӑ пусмӑрҫӑсене ҫунтарса ярса тӗп тӑвӗ. Фашистла бандитсемшӗн чи хӑрушӑраххи вара Совет Союзӗнче пыракан халӑх вӑрҫи пулӗ.

Совет халӑхӗ разбойникла ордана хирӗҫ татӑклӑ ҫапӑҫӑва тухрӗ. Совет халӑхӗ ирӗклӗхшӗн туса пыракан ҫак аслӑ вӑрҫӑра ҫӗнтерме ылханлӑ тӑшмана хирӗҫ ҫӗкленнӗ нихӑҫан сӳнми таса курайманлӑхра, асаплантарса вӗлернӗ совет ҫыннисемшӗн тӑшмана тавӑрма ҫулӑмланнӑ иксӗлми хаярлӑхра хӑйне валли ҫӗнӗрен-ҫӗнӗ вӑй-хӑват илсе пырӗ.

Юншӑн — юн! Вилӗмшӗн — вилӗм!

(«Правда» умстатьинчен, августӑн 22-мӗш).

Совет Информаци Бюровӗнчен

(Августӑн 21-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ)

Августӑн 21-мӗшӗнче пирӗн войскӑсем пӗтӗм фронтра противника хирӗҫ вӑйлӑ ҫапӑҫусем тунӑ, Кингисепп, Новгород, Гомель енӗсенче уйрӑмӑнах хаяр ҫапӑҫусем пулнӑ. Хаяррӑн ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн, пирӗн войскӑсем Гомель хулинчен тухса кайнӑ.

Малтанлӑха палӑртнӑ тӑрӑх, августӑн 20-мӗшӗнче сывлӑшри ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 21 самолетне персе ӳкернӗ. Пирӗн 12 самолет пӗтнӗ.

Августӑн 20-мӗшӗнче кӑнтӑрла Мускав ҫывӑхӗнче пирӗн истребительсем нимӗҫсенне, малтан пӗлтернӗ пек, виҫӗ самолет-разведчикне мар, 5 самолет-разведчикне персе антарнӑ.

* * *

Бережной юлташ командир пулса ертсе пыракан авиасоединени нимӗҫсен А. хули патӗнчи аэродромне бомбӑсем пӑрахса ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Аэродром ҫине пынӑ чухне совет бомбардировщикӗсене тӑшман истребителӗсем темиҫе хут та атакӑланӑ. Бомбардировщиксене хӳтлесе пыракан совет истребителӗсем нимӗҫ самолечӗсен атакисене ӑнӑҫлӑн сире-сире янӑ, ҫавӑн чухне икӗ «Мессершмитта» персе ӳкернӗ. Авиаподразделени командирӗ майор Юхманов юлташ тата штурман капитан Ищенко юлташ совет самолечӗсене тӑшман объекчӗсем патне шӑпах кӑтартнӑ вӑхӑтра илсе ҫитернӗ. Малтанхи бомба нимӗҫсен 4 моторлӑ бомбардировщикӗ ҫине ӳкнӗ. Сиксе тухнӑ ҫулӑм аэродрома ҫутатса янӑ. Совет летчикӗсем цельсене питех те лайӑх курнӑ, бомбӑсене тӳрех тӑшман самолечӗсем ҫине пӑрахнӑ. Фашистсен 6 самолетне, горючи тултарнӑ темиҫе цистернӑна тата икӗ пысӑк ангара пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Старший лейтенант Малеевӑн зенитнӑй батарейи пирӗн чаҫсене Д. юханшывӗ ҫинчи кӗпер урлӑ каҫнӑ чухне сывлӑшри тапӑнуран хӳтлесе тӑнӑ. Ирхине хӗвеланӑҫ енче фашистсен самолечӗсем курӑннӑ. Вӗсем юханшыв патнелле пынӑ, анчах пирӗн танковӑй тата пехотнӑй чаҫсем ҫырма урлӑ каҫнӑ пулнӑ. Паллӑмар вырӑнтан персе, артиллеристсем нимӗҫсен пикировка тӑвакан виҫӗ бомбардировщикне персе антарнӑ, фашистсен «Юнкерс» йышши ытти самолечӗсене хӑваласа янӑ. Темиҫе кун хушшинче старший лейтенант Малеев батарейинчи зенитчиксем тӑшманӑн 10 самолетне пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Лейтенант Смирновӑн танковӑй роти тӑшманӑн инҫетри тылне кӗрсе кайнӑ та боеприпассем тиенӗ 5 автомашинӑна, вуншар мотоциклсене, противотанковӑй тупӑна тата икӗ ҫӑмӑл автомашинӑна пӗтерсе тӑкнӑ. Белофинсен икӗ батальонне хирӗҫ ҫапӑҫӑва кӗрсе танксем вӗсене пысӑк ҫухатусем кӳнӗ.

* * *

Моряксен Ермоленко юлташ ертсе пыракан роти белофинсен пысӑк бандисене пӗр хут кӑна мар ҫӗмӗре-ҫӗмӗре тӑкнӑ. Юлашки кунсенче вӑл рота финсен 700 салтакне тата вуншар офицерӗсене вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Украинӑри К. хулинчен инҫех мар вырӑнта противник 20 танкеткӑран тӑракан десант антарса хӑварнӑ. Капитан Барышников ертсе пыракан истребительнӑй батальон тӑшманӑн 16 машинине ҫавӑрса илсе пӗтерсе тӑкнӑ. Нимӗҫсен 4 танкетки ҫавӑрса илнӗ вырӑнтан тухнӑ та Ш. ялӗ патӗнчи вӑрманта пытаннӑ. Тул ҫутӑлас умӗн школьник Вася Чурило вӗсене тупса палӑртнӑ, ун ҫинчен ялсовет председательне Белоконь юлташа пӗлтернӗ. Ҫав хыпара район центрне пӗлтерсе, Белоконь юлташ вырӑнти электростанцине, телефон станцине тата машинно-тракторнӑй мастерскойне хӳтлес ӗҫе организациленӗ. Ял вӗҫӗнчи йывӑҫ кӗперӗн юписене пӑчкӑпа каснӑ та Криворучко, Коляда, Дубовик, Зубрило тата ытти колхозниксем ҫул хӗрринчи канавсемпе вӗтлӗхре пытанса выртнӑ. Вӗсен пурин те бензин тултарнӑ бутылкӑсем пулнӑ. Часах вӑрмантан тӑшманӑн виҫӗ танкетки тухнӑ, ҫул тӑрӑх ял патнелле вӗҫтернӗ. Малтанхи танкетка кӗпер ҫине кӗрсе шыва персе аннӑ. Ытти икӗ танкетки трукӑх чарӑнса тӑнӑ. Вӗсем ҫине бензин тултарнӑ бутылкӑсем ывтӑннӑ. Темиҫе минутӑран автомашинӑсем ҫине ларса истребительнӑй батальонӑн подразделенийӗ пырса ҫитнӗ, анчах колхозниксем хӑйсен вӑйӗсемпех фашистсен танкеткисене тата вӗсен экипажӗсене пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Германин оккупациллӗ влаҫӗсем Польшӑра поляк халӑхне тискео-кайӑкла асаплантараҫҫӗ. Концентрациллӗ лагерьсене юлашки кунсенче ҫӗнӗрен пиншер ҫынсене илсе пырса хупнӑ. Лагерь территорине кӗнӗ чухне кашни ҫыннах хӗнеҫҫӗ тата сӑнчӑрласа лартаҫҫӗ. Поляксене питех те хытӑ хӗнесе асаплантарнӑшӑн тюремщиксене уйрӑмӑн мухтаса ырлаҫҫӗ. Тюремщиксем лагере хупнӑ ҫынсен ҫурӑмӗ ҫине 50 кӗрепенке туртакан япала ҫакса вӗсене «ӑмӑртмалла чуптараҫҫӗ» те кулса савӑнаҫҫӗ. Укекенсене чӑпӑрккапа хӗнеҫҫӗ. Хытӑ асаплантарнипе пула, нумаях пулмасть 15 ҫын вилнӗ.

* * *

Хӑйсен геройла ӗҫӗпе ҫулӑмлӑ патриоткӑсем—совет хӗрарӑмӗсем гитлерла бандӑсене ҫӗмӗрсе тӑкма Хӗрлӗ Ҫара пулӑшаҫҫӗ. Таганрогри Андреев ячӗпе тӑракан заводри работница Семиволосова юлташ электросварщик профессине вӗренсе алла илнӗ, вӑл электросваркӑн хӑвӑрт меточӗсемпе ӑнӑҫлӑн усӑ курать, сменӑра нормӑна 180—230 процент тултарать. Ленинградри «Пирометр» заводӗнчи икӗ хут хӗрлӗ ялав илнӗ цехӑн работницисем пӗр питех те кирлӗ заказа 15 кун хушшинче пурнӑҫа кӗртнӗ, норма тӑрӑх ӑна тума пӗр уйӑх кирлӗ пулнӑ. Воронежри «Мотор» заводӑн стахановка-сверловщици Фролова юлташ смена хушшинче 122 деталь туса хатӗрленӗ, норма тӑрӑх 20 деталь тумалла пулнӑ. Омск деповӗнчи машинист Остроухова юлташ пӗр уйӑх хушшинче 15 тонна кӑмрӑк перекетлесе хӑварнӑ. Ленин ячӗпе тӑракан заводра инженер-технолог Бающева юлташ пуҫарӑвӗпе алӑпа тӑвакан питех те йывӑр ӗҫе механизациленӗ, ҫакӑ вара детальсене ӗҫлесе хатӗрлес вӑхӑта 54 сехетрен 12 сехете ҫити чакарнӑ. Макс Гельц ячӗпе тӑракан заводри работницӑсем Антипова, Волосевич тата Шлюнько юлташсем, рационализаторла сӗнӗве ӗҫе кӗртсе, ответлӑ заказа валли детальсем хатӗрлессине 4 хут хӑвӑртлатнӑ. Колхозлӑ уйхирсен стахановкисем ӗҫ тухӑҫлӑхне нихӑҫан пулман пек вӑйлӑн ӳстерсе пыраҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе Россошански районра пӗрремӗш вырӑна колхозница-комбайнерка Болтенкова юлташ йышӑннӑ, вӑл хӑйӗн Хӗрлӗ Ҫара илнӗ упӑшкин комбайнне йышӑнса юлнӑ. Болтенкова юлташ пӗр кунта 29 гектар вырса пуҫтарать.

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен черетлӗ пресс-конференцийӗнче

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен августӑн 21-мӗшӗнче пулса иртнӗ черетлӗ пресс-конференцийӗнче Совет Информаци Бюровӗн начальник заместителӗ С. А. Лозовский юлташ гитлерла Германипе Совет Союзӗ хушшинчи вӑрҫӑ ӗҫӗсен хӑшпӗр итогӗсем ҫинче чарӑнса тӑнӑ.

Англири «Эксчейндж Телеграф» агентствин корреспонденчӗ г. Магидов, Германири радио нимӗҫсем Николаев хулинче 35 пин тонна водоизмещениллӗ пӗр линкор, 10 пин тонна водоизмещениллӗ пӗр крейсер, 4 эсминец тата икӗ подводнӑй лодка тытса илнӗ тесе пӗлтернӗ пирки ыйту панӑ. Ку ыйтӑва хирӗҫ Лозовский юлташ ҫапла ответленӗ:

Нимӗҫсен ҫав пӗлтерӗвӗн пӗр ҫитменлӗхӗ пур — вӑл чӑнлӑхпа нихӑш енчен те ҫыхӑнса тӑмасть. Фактсем урӑххи ҫинчен калаҫҫӗ.

Николаеври верфьсенче пӗр линкорпа крейсерӑн строительствисем пӗрремӗш стадире тӑнӑ. Ҫак карапсен корпусӗсене чылаях туса ҫитермен пулнӑ тата ҫав карапсем валли кирлӗ нимӗнле механизмпа вооружени те корпуссенче те, Николаев хули районӗнче те пулман. Анчах чи палли вӑл (кунта нимӗҫсен радио киревсӗррӗн суйни ҫиеле тухса тӑрать ӗнтӗ), Николаеври верфьсене взрыв туса ҫӗмӗрнӗ тата халӗ сӑмах пыракан карапсен корпусӗсене те вӗсене тума вырнаҫтарнӑ стапельсемпе пӗрле взрыв туса ҫӗмӗрсе тӑкнӑ.

Ҫакна илсен ӗнтӗ, Берлинран тухакан пӗр сӑмаха та ӗненме юрамасть.

Совет самолечӗсем Берлин районӗ ҫине пырса тапӑнни

Августӑн 20-мӗшпе 21-мӗш хушшинче ҫӗрле совет самолечӗсем Берлин районӗ ҫине пырса тапӑннӑ. Берлинри ҫарпа промышленность объекчӗсем ҫине вут чӗртекен тата фугаслӑ бомбӑсем пӑрахнӑ. Берлинра пушарсем тухнӑ тата взрывсем пулнӑ.

Пирӗн самолетсем пурте хӑйсен базисене таврӑннӑ.

Совет Информаци Бюровӗнчен

(Августӑн 22-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ)

Августӑн 22-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн войскӑсем пӗтӗм фронтра противника хирӗҫ ҫапӑҫнӑ, Кингисепп, Новгород тата Гомель енӗсенче уйрӑмӑнах хаяр ҫапӑҫусем пулса пынӑ.

* * *

Н-ски юханшыв флотилийӗн мониторӗсемпе катерӗсем Д. хулинчен 15 километрта фашистсен переправи ҫине хӑватлӑн пырса ҫапнӑ. Нимӗҫсен командованийӗ юханшыв урлӑ каҫас ӗҫе темиҫе хутчен те организацилеме хӑтланнӑ, анчах кашнинчех ӑнӑҫсӑр пулнӑ. Пирӗн летчиксем противник пухӑнса тӑнӑ вырӑнсене хӑвӑрт тупса палӑртса, ӑна ҫӗмӗре-ҫӗмӗре тӑкнӑ. Августӑн 19-мӗшӗнче фашистсем, хӑйсен войскисене юханшыв урлӑ вӑрттӑн каҫарас шутпа, юханшыв ҫинче тӗрлӗрен вырӑнта темиҫе суя переправӑсем тунӑ. Нимӗҫсен маневрне пирӗн разведка тӑрӑ шыв ҫине кӑларнӑ. Нимӗҫ саперӗсем понтоннӑй кӗпере тума тата войскӑсене кӗртсе яма та ӗлкӗреймен, ҫав вӑхӑтрах юханшыв кукрашкинчен совет мониторӗсемпе катерӗсем пырса тухнӑ. Артиллеристсем малтанхи залписемпех кӗпере ҫӗмӗрсе тӑкнӑ, ҫав кӗпер ҫине нимӗҫсен 9 танкӗ тата темиҫе мотоциклисчӗ кӗме ӗлкӗрнӗ пулнӑ. Танксемпе мотоциклистсем шыва анса кайнӑ. Унтан мониторсемпе катерсем противник пехотине лартнӑ кимӗсем ҫине пеме пуҫланӑ. 26 кимӗне шыва путарнӑ, вӗсем ҫинче салтаксемпе офицерсем 500 ҫынна ҫити пулнӑ. Икӗ киммине катерсем хӑйсен сӑмсисемпе пырса ҫапнӑ. Кӗпере ҫӗмӗрсе тӑкнӑ хыҫҫӑн, мониторсем юханшыв патне пымалли ҫулсем ҫине пеме пуҫланӑ. Ултӑ кимми пирӗн ҫырана ҫитме ӗлкӗрнӗ, ҫав кимӗсем ҫинчен нимӗҫсен ҫӗр салтакӗ ытла анса юлнӑ. Ҫапӑҫу пыракан вырӑна пырса ҫитме ӗлкӗрнӗ пирӗн мотопехота вӗсене персе пӗтерсе тӑкнӑ.

Нимӗҫсен 20 салтакӗ хӑйсен чаҫӗсем патне ишсе ҫитме хӑтланнӑ, анчах вӗсене пирӗн стрелоксем персе вӗлернӗ. Переправа патӗнче пулса иртнӗ ҫапӑҫу противника йӑлтах аркатса тӑкнипе вӗҫленнӗ. Юханшывӑн пӗтӗм ҫыранӗ фашистсен ҫӗршер виллисемпе, ҫӗмӗрсе тӑкнӑ автомашинисемпе, орудийӗсемпе тата мотоциклӗсемпе витӗннӗ. Нимӗҫсем 9 танк, 29 автомашина, хӗрӗхе ҫити мотоцикл, 8 оруди тата 800 ытла салтак ҫухатнӑ.

* * *

Малин капитанӑн батальонӗ противник атакисене икӗ талӑк хушши чарса тӑнӑ. Хӗрлӗ Ҫар енне тарса каҫнӑ нимӗҫ салтакӗсенчен противник патне ҫӗнӗ резервсем пырасси ҫинчен пӗлнӗ хыҫҫӑн, капитан Малин нимӗҫсене фашистла резервсем пырса ҫитиччен атакӑлама шутланӑ. Атака ҫӗрле пуҫланнӑ. Старший лейтенантӑн Китов юлташӑн ротинчи боецсем Германи войскисен группине сулахай флангран атакӑласа, штыксемпе хӑватлӑн пырса ҫапнипе оборона линине татса каҫнӑ. Сулахай флангра атака тунипе пӗр вӑхӑтрах пирӗн танковӑй рота противника умран пырса ҫапнӑ, ҫапла тунипе вӑл противникӑн пулемечӗсемпе орудийӗсене хӑйӗн ҫине пертернӗ. Танкистсем задание отлично пурнӑҫа кӗртнӗ. Противотанковӑй 6 тупӑна, 4 миномета тата темиҫе пулемета ҫӗмӗрсе тӑкнӑ хыҫҫӑн, танксем противник патне пыракан резервсене хирӗҫ ыткӑннӑ. Фронтӑн тӑшман тӑракан пӗтӗм участокӗнче ҫапӑҫу пуҫланса кайнӑ. Фашистсем ҫине гранатӑсем ывӑтса, вӗсене штыксемпе пӗтере-пӗтере тӑкса, батальонри боецсем нимӗҫсене каялла хӑваласа янӑ. Совет танкӗсенчен пенипе фашистсен резервисем пысӑк ҫухатусем тӳснӗ. Ҫӗрлехи ҫапӑҫура нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене пӗтӗмпе 400 ҫынна яхӑн пӗтернӗ. Виҫӗ оруди, 13 миномет, 19 автомат, 5 автомашина тата 41 мотоцикл тытса илнӗ.

* * *

Вознесенск (Украина) хули патӗнче пулса иртнӗ ҫапӑҫусенче нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене ҫӗр ҫын ытла тыткӑна илнӗ. Тыткӑна лекнӗ И. Кох, Б. Шредер тата В. Райт хӑйсене допрос тунӑ чухне ҫапла каласа панӑ: Германи войскисенче юлашки вӑхӑтра Гитлерпа генералитет хушшинче пысӑк хирӗҫӳсем пурри ҫинчен, Германири нумай хуласенче пӑлханусем пулса иртни ҫинчен, тылра тата фронтра массӑллӑ арестсем туни ҫинчен хыпарсем анлӑн сарӑлаҫҫӗ. Нумайӗш полксенче «Пӑшӑлтатакансене тата Германие хирӗҫле агитаци саракансене хирӗҫ кӗрешесси ҫинчен» приказсем кӑларнӑ.

* * *

К. ялӗ патӗнче виҫӗ сехет хушши пынӑ ҫапӑҫура Хӗрлӗ Ҫарӑн Н-ски чаҫӗ нимӗҫсен 260-мӗш стрелковӑй дивизинчи батальонсенчен пӗрине пуҫӗпех ҫапса салатнӑ. Ялти урамсем хушшине фашистсен салтакӗсемпе офицерӗсем 300 ҫын ытла вилсе юлнӑ, вӗсем хушшинче батальон командирӗ те пур. Пирӗн боецсем 5 оруди, 4 миномет, 10 автомат, темиҫе пин снаряд, 25 велосипед тата икӗ походнӑй радиостанци туртса илнӗ.

* * *

Оккупациленӗ ҫӗршывсенчи халӑха уҫҫӑнах ҫаратнисӗр пуҫне, нимӗҫсемпе итальянецсен фашистла влаҫӗсем тӗрлӗрен вӑралла махинацисем тӑваҫҫӗ. Фашистсем «оккупационнӑй маркӑсем» кӑлараҫҫӗ, ҫав жуликсем вӑл маркӑсене тулли хаклӑ укҫапа танлаштараҫҫӗ. Итали захватчикӗсем, сӑмахран, Грецине грексен суя банкночӗсемпе тултарса лартнӑ. Фальсификаторсене халӑх часах тӑрӑ шыв ҫине кӑларнӑ, мӗншӗн тесен суя укҫа тӑвакансем пичетлесе кӑларнӑ 3 миллион драхм ҫинче орфографиллӗ пысӑк йӑнӑшсем нумай пулнӑ.

* * *

Новоархангельскран (Украина) 18 километр кӑнтӑрти Синюха юханшывӗ ҫинчи кӗпере юсама фашистсем тӗрлӗрен ялсенчен 200 ҫынна яхӑн хӑваласа пынӑ. Пӗрремӗш Утлӑ Ҫар боецӗ пулнӑ Ф. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячӗ конвой отрячӗ ҫине тапӑнса, нимӗҫсен 12 салтакӗпе икӗ унтер-офицерне вӗлернӗ. Совет хресченӗсене ирӗке кӑларнӑ. Вӗсенчен ҫурри ытла партизансен отрядне кӗнӗ. Жмеринка ятлӑ чугунҫул станцинче фашистсем вырӑнта пурӑнакан ҫынсен группине авиаци бензинӗ тултарнӑ пичкесене тата боеприпассене платформӑсем ҫине тиеме хушнӑ. Тиесе пӗтернӗ хыҫҫӑн, каҫхине, Трансторгпит лавкинче ӗҫлекен продавец Спирков юлташ платформӑсенчен пӗрин ҫинче бензин тултарнӑ пичкесем хушшине пытанса ларнӑ. Спирков юлташ ҫӗрле пӗр пичкине шӑтарнӑ та, юхса тухнӑ бензина чӗртсе янӑ. Калама ҫук пысӑк пушар пуҫланса кайнӑ, ҫав пушарпа бензин тата боеприпассем тиенӗ тӑватӑ эшелон пӗтнӗ.

* * *

Совет машиностроителӗсем стахановла ӗҫлесе, Совет Союзӗн оборона хӑватне тӗреклетеҫҫӗ. Сталин ячӗпе тӑракан автомобиль заводӗнчи стахановец Чавкин юлташ, васкавлӑ заказа пурнӑҫа кӗртнӗ чухне, нормӑна 500 процент тултарнӑ. Слесарьсем Беренев, Ильин тата Ильичев юлташсем икӗ сложнӑй полуавтомата норма тӑрӑх 11 кун вырӑнне виҫӗ кун хушшинче юсаса пӗтернӗ. Сталинградри трактор заводӗн тимӗрҫ цехӗнчи рабочин Лебзак юлташӑн икӗ напарникӗ Хӗрлӗ Ҫара кайнӑ. Хальхи вӑхӑтра Лебзак юлташ термически икӗ кӑмака патӗнче пӗччен ӗҫлет тата сменӑри нормӑна 250 процент тултарать. Молотов ячӗпе тӑракан автозаводри стахановец Шубин юлташ, хӑйӗн ӗҫ вырӑнне тӗрӗс организацилесе тата кашни операцине тӗрӗс шутласа туса, пӗр задание 1.100 процент тултарнӑ. «Красный пролетарий» заводри токарьсем Радимовпа Чаплин юлташсем, ответлӑ заданине пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе ӗҫлесе, сменӑра 2,5 норма тӑваҫҫӗ. Зуборезнӑй участокри работница Кулепова юлташ виҫӗ станокпа ӗҫлесе, пӗр кунхи задание 400 процент тултарать. «Манометр» заводри инструментальщик Коломенский юлташ 36 сехет хушши ним канмасӑр ӗҫлесе пӗр питех те кирлӗ деталӗн производствине йӗркелесе янӑ. Мирлӗ вӑхӑтра пулсан ҫак ӗҫе тума сахалтан та 10—12 кун кирлӗ пулнӑ.

Данилов шоферӑн хӑюллӑхӗ

ФРОНТ ҪЫВӐХӖНЧИ РАЙОН. (ТАСС). С. Данилов шофер фронт лининчен таврӑннӑ, вӑл ҫӗнӗ груз илмелле пулнӑ. Ч. ятлӑ пункта пырса ҫитнӗ чухне Данилов чугунҫул станци патне пыракан нимӗҫ бомбардировщикӗсене курнӑ. Темиҫе хут ҫавӑрӑннӑ хыҫҫӑн тӑшман самолечӗсем, пикировка туса, поезд составӗ ҫине фугаслӑ тата вут чӗртекен бомбӑсем пӑрахма пуҫланӑ. Составра боеприпассем тата горючи цистернисем пулнӑ.

Бомбӑсем ҫурӑлнипе темиҫе вагон ҫунма тытӑннӑ. Взрыв пулассине минутӑран минутӑра кӗтмелле пулнӑ. Данилов, хӑйӗн пурнӑҫне шеллемесӗр, чугунҫул полотни патне пынӑ. Вӑл пӗшкӗнсе вагонсем айне кӗнӗ, вӗсене ытти вагонсенчен хӑвӑрт уйӑрса илнӗ. Часах шофер тумтирӗ ҫунма тытӑннӑ. Чыхӑнтаракан тӗтӗм ӑшӗнче сывлама йывӑрланса пынӑ. Данилов хӑйӗн тӑнӗ ҫухалнине сисме пуҫланӑ. Телее кура, вырӑнти пушар командин политрукӗ, хӑюллӑ совет патриочӗ Самоходкин юлташ килсе ӑна пулӑшнӑ. Вӑл брезентлӑ штанга пушар кранӗпе ҫыхӑнтарса шофера шывпа сапма тытӑннӑ, вагонсене уйӑрса илме май панӑ.

Ҫывӑхра бомба ҫурӑлса кайнӑ. Бомба ванчӑкӗ лекнипе политрук Самоходкин аманнӑ. Анчах вӑл, ҫакна пӑхмасӑрах, Даниловран юлман, шывпа сапса тӑрса, хӑйӗн ӗҫне туса пӗтерме пулӑшса пынӑ. Боеприпассемпе горючи тиенӗ вагонсем сыхланса юлнӑ.

Англипе Германи хушшинчи вăрçă

Августăн 15-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англин 300 ытла бомбардировщикĕсем Германири Ганновер, Брауншвейг тата Магдебург хулисем çине пырса тапăннă. Германин çар промышленноçĕн пысăк центрĕнче—Ганновер хулинче металлурги завочĕсенче питĕ нумай пушарсем тухнă.

Августăн 16-мĕшпе 17-мĕшĕнче Англи бомбардировщикĕсем Çурçĕр Франци çине, Рурти, Рейн облаçĕнчи объектсем çине тата противник оккупациленĕ территоринчи портсем çине пырса тапăннă. Уйрăмăнах Бремен порчĕпе Дуисбургăн промышленноçлă районĕсем çине питĕ нумай бомбăсем пăрахнă.

Августăн 18-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи авиацийĕ Хĕвеланăç тата Çурçĕр-Хĕвеланăç Германири объектсем çине бомбăсем пăрахнă. Противникăн нумай самолечĕсене персе антарнă.

Августăн 19-мĕшĕнче Англи авиацийĕ Кельнпа Дуисбург тата Дюнкеркри доксем çине пырса тапăннă. Питĕ нумай бомбăсем пăрахнă. Икĕ хулинче те пысăк пушарсем тухнă.

Ла-Манш проливĕ çинче тата нимĕçсем оккупациленĕ территори çинче анлă операцисем туса ирттернĕ. Истребительсен нумай йышлă эскадрильисем Çурçĕр Франци çине пырса тапăннă, противникăн Остенде гаванĕнчи суднисене атакăланă. Кунпа пĕр вăхăтрах Азбрук патĕнчи чугунçул çинчи таварлă станци çине пырса тапăнса нумай бомбăсем пăрахнă. Англин ытти бомбардировщикĕсем противникăн Голланди çыранĕ патĕнчи суднисене атакăланă.

Августăн 20-мĕшĕнче Англи авиацийĕ тăшманăн Алькмаара (Голландия) патĕнчи аэродромне тата Фризски утравсем патĕнчи темиçе сторожевой карапне атакăланă.

Нимĕçсен сывлăшри операцийĕсем пысăках пулман. Англипе Шотландири темиçе пунктсем çине бомбăсем пăрахнă. Жертвăсем пур. Материальнăй сиенсем пысăк мар. (ТАСС).

Англи авиацийĕн ĕçĕсем

ЛОНДОН, августăн 21-мĕш. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер каçхине Англи авиацийĕ тăшманăн Голландири Алькмаара çывăхĕнчи аэродромĕ çине бомбăсем пăрахнă. Бомбăсем тĕл ўкнипе пĕр ангара çĕмĕрсе тăкнă. Самолетсен тепĕр соединенийĕ Фризски утравсем патĕнче темиçе сторожевой карапа атакăланă.

Норвегин кăнтăр çыранĕсем патĕнче противникăн груз турттаракан суднине хытах сиенленĕ.

Çавăн пекех противникăн оккупациленĕ Францири хăшпĕр аэродромĕсем çине пыра-пыра тапăннă.

Тĕплĕн палăртнă тăрăх, августăн 19-мĕшĕнче Германин 14 самолетне персе антарнă.

Паян ирхине Голландири Эймейден хулинчи пысăк металлурги завочĕ çине вăйлăн бомбăсем пăрахнă. Темиçе бомба прокатнăй стан çине ўкнĕ. Кун хыççăн темиçе минутăран вĕçсе иртнĕ бомбардировщиксен иккĕмĕш эшелонĕ заводăн центрĕ çине каллех бомбăсем пăрахнă.

Кăнтăрла Англи авиацийĕ Çурçĕр Францири Сент Омерапа Бетюн районĕнчи промышленность объекчĕсемпе чугунçулсем çине бомбăсем пăрахнă.

Ĕнер тата августăн 21-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕн ĕçĕсем пысăках пулман.

Çывăх Хĕвелтухăçĕнчи вăрçă ĕçĕсем

ЛОНДОН, августăн 21-мĕш. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, августăн 19-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи самолечĕсем Триполи гаванĕ çине çĕнĕрен пырса тапăннă. Портра пушарсем тухнине тата взрывсем пулнине палăртнă.

Разведка туса çакна палăртнă: противникăн пароходĕ, августăн 18-мĕшĕнче Лампедуз утравĕ патĕнче ăшăх вырăна тухса ларнăскер, августăн 19-мĕшĕнче те çаплипех çуннă.

Абиссинире Кăнтăр-Африка авиацийĕ противникăн Гондар районĕнчи позицийĕсене атакăланă. Бомбăсем ўкнипе пушарсем тухнă тата взрывсем пулнă. Дебарех портне бомбăсем тĕл ўкнине палăртнă. Çак операцине хутшăннă Англи самолечĕсем пурте хăйсен базисене ăнăçлăнах таврăннă.

Августăн 21-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи самолечĕсем Суэц каналĕн районĕ çине пырса тапăннă. Сиенсем пысăк мар. Икĕ çын вилнĕ, 8 çын аманнă.

Берлинпа Гамбург хулисене сывлăшран тапăнса çĕмĕрни

Оверсис Ньюс агентствин Лиссабонри корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: Берлинран пынă пĕр нейтральнăй наблюдатель Совет Союзĕпе Англи авиацийĕсем Германи столици çине пырса тапăнни ытларах та ытларах витĕмлĕ пулни çинчен каласа кăтартнă. Штеттинри вокзала тата Вицлебен чугунçул станцине вăйлăн сиенленĕ. Ку вăл чугунçул çинчи движенине хытах дезорганизациленĕ. Станцинчен темиçе квартал хушши инçерех ларакан çуртсене ишĕлтернĕ. Берлинăн хĕвеланăç пайĕнчи промышленность районĕсем çине бомбăсем вăйлăн пăрахнă. Чылай заводсене çĕмĕрсе тăкнă е сиенленĕ.

Ассошиэйтед пресс агентствин Лондонри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Гамбургран икĕ эрне каярах тухса кайнă пĕр нейтральнăй дипломат çапла каласа панă: сывлăшран тапăнса Гамбурга питĕ пысăк сиен кўнĕ. Верфьсене, нимĕç банкĕн çуртне, биржăна тата ыттисене те çĕмĕрсе тăкнă. Подвалсене шыв илнĕ пирки Альстерфлет канал çыранĕнчи нумай çуртсенчи çынсене урăх çĕре куçарнă. (ТАСС).

Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçăн перспективисем çинчен Америка корреспонденчĕ мĕн калать

«Таймс геральд» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, «Нью-Йорк таймс» хаçатăн Мускаври корреспонденчĕ пулнă Дюранти Чикагора, тĕнчери отношенисене вĕренес тĕлĕшпе ĕçлекен совет шухăвĕнче çапла каланă: «Российăри вăрçăра Гитлер çĕнтереймест. Германин бронетанковăй чаçĕсене хирĕç пыракан кĕрешўре Хĕрлĕ Çар ăнăçлă методсемпе усă курчĕ. Гитлер Хĕрлĕ Çарăн вăйне хакламан пулнă. Германия советăн хăшпĕр территорийĕсене тытса илни пысăк вырăн йышăнса тăмасть. Хĕрлĕ Çар малалла та хирĕç тăрса çапăçни пысăк вырăн йышăнса тăрать». (ТАСС).

Генерал Боголюб Илич тухса каланă сăмах

Афи агентстви Каиртан çапла пĕлтерет: Югославин Çывăх Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен командующийĕ генерал Боголюб Илич интервьюра çапла каланă: Гитлер вăрçа икĕ çул хушшинче пĕтерейменнине илсен те, унăн ĕçĕ саланса кайни çинчен калама пулать, вăл поражени тўсес вăхăт инçе мар. Çапăçусем нимĕçсем патĕнчен хăйсен территорийĕ çинчех пулса иртме тытăнсан тата вĕсене вăрçăн мĕнпур хăрушлăхне туйтарсан, Европа малашне вăрăм вăхăтлăха мир пулассине шанма пултарать. Гитлер хăй малашне поражени тўсессине курса тăрать. Унăн ударлă отрячĕсене, унăн вăйĕн чăнчăн тĕрекне ССР Союзĕнче питĕ вăйлăн хавшатнă, Германин оккупациленĕ территорисенче юлнă дивизийĕсенчен чылайĕшĕ вĕсем резервра юлнă дивизисем. Ку дивизисен хĕçпăшал та яланах пулмасть, тата вĕсенчи салтаксен пахалăхĕ те иккĕлентерет.

Гитлер, хăйĕн агрессийĕн пуçламĕшĕнче ССР Союзне пĕччен çĕнтерме шутланăскер, халĕ хăйĕн вассалĕсем патне чĕнў ямалла пулнă тата итальянецсене, венгерсене, румынсене вăрçа вучĕ ăшне туртса кĕмелле пулнă.

(ТАСС).

Болгарире Совет Союзне хирĕç çĕнĕ провокаци тунă

АФИНЫ, августăн 21-мĕш. (ТАСС). «Болгари территорийĕ çине совет самолечĕсем тапăннă» тесе Совет Союзне хирĕç тунă провокаци арканса кайнă хыççăн, Болгари влаçĕсем тата Болгарин сутăннă пичечĕ çĕнĕ провокаци тума тытăннă.

«Слово», «Дневник» тата ытти хаçатсем çакăн пек «сенсацилле» пĕлтерў пичетлесе кăларнă: Софинче темле Прудкин ертсе пынă вăрттăн организацине тупса палăртнă пулать. Çав организаци Совет Союзне усă тăвас тĕлĕшпе шпионла ĕçсем туса, «Германин хирĕç тăрса çапăçас пултарулăхне салатас тата нимĕçсем çине Болгари халăхĕ пĕтĕм чĕререн тата ырă кăмăллăн ĕненсе пăхнин шанчăкне хавшатас» тĕллев тытса ĕçленĕ пулать.

Уççăнах паллă, «нимĕçсем çине ырă кăмăллăн пăхнине хавшатма» нимĕнле уйрăм организаци те кирлĕ мар, мĕншĕн тесен нимĕçсене сутăннă пуçпулса тăракан çиелти ушкăнри çынсемпе сутăнчăк çыруçăсемсĕр пуçне, нимĕç фашисчĕсем çине пысăк курайманлăхпа пăхассисĕр пуçне, урăх кăмăл тытакан çын Болгарире пĕрре те çук. Анчах та çак элекле пĕлтерў пичетленсе тухни тата çак суя хыпара — Болгари пичечĕнче кăна мар, Германи пичечĕнче те ўстерсе яни, Болгарире влаçра ларакансем, хăйсен Берлинри хуçисене итлесе, ăслă мар çĕнĕ провокаци хатĕрленине пĕлтерет. Ку провокацине Болгари халăхĕ гитлерла агентсен çĕнĕ усал йĕрĕнчĕк ĕçĕ тесе питлĕ.

Африкăна Германия пырса кĕмелли плансем

Англири «Дейли телеграф энд Морнинг пост» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, оккупациленĕ Францире Испани чикки патĕнче нимĕçсен 5 дивизийĕ: 2 бронетанковăй, 3 моторизованнăй дивизисем тăраççĕ. Кунсăр пуçне, Испани Мароккинче халĕ Испанин 350.000 салтакĕ пур, кунта тата çĕнĕ пополненисем пĕрмаях килсе тăраççĕ.

Испани Мароккинче тăракан нимĕçсем уççăнах çапла калаççĕ: кирлĕ пулсан эпир Испани урлă Гибралтар проливне çитиччен хамăрăн çарсене 60 сехет хушшинче куçарма пултаратпăр, теççĕ. (ТАСС).

Республикăри уйхирсенче

Ăмăрту тĕп вырăнта

— Ку гектар çинче 10 çын вырсан, вĕсене вунçиччĕ çурă ĕçкунĕ параççĕ,— тесе, Крымзарайкăри «Коммунар» колхозăн Шуркассинчи виççĕмĕш бригадăн бригадирĕ Павел Анисимов ĕнер мĕн чухлĕ тырă вырнине тата кам мĕн чухлĕ ĕçкунĕ тунине шутлама тытăнчĕ. — Миçе кĕлтепе пĕр норма пулĕ-ши ĕнтĕ гектар çинче?

Унăн умĕнче звеньевойсем панă сведенисем выртаççĕ. Унта миçе кĕлте тунине кăтартнă. Çак кĕлтесен хисепне вăл йăлт пĕрле шута илсе, малтан гектартан пĕтĕмпе миçе кĕлте тухнине палăртать.

— Темиçе пин те темиçе çĕр кĕлте.

Кĕçех вăл пĕр норма тултарас пулсан миçе кĕлте тума кирлине шутласа тупать.

— 330 кĕлте — пĕр норма.

Кам миçе кĕлте тунине кăтартакан сведенисем çине — звеньевойсем туса панă сведенисем çине Павел Анисимов тепĕр хут пăхса илчĕ.

— Нормăна тултарса ĕçлекенсем темĕн чухлех. Пĕрремĕш звенори Роман Васильев 450 кĕлте, иккĕмĕш звенори Дария Прокопьева 420 кĕлте, Параськовья Семенова 412 кĕлте вырса çыхнă.

Малтанхи кун кам миçе ĕçкунĕ тунине вăл колхозниксене ирхи е кăнтăрлахи апат çинĕ вăхăтра каласа парать.

— Пелагея Маркова — 2,85 ĕçкунĕ.

— Валентина Афанасьева, звеньевой — 2,65 ĕçкунĕ...

Бригадир ку списока вуласа пĕтернĕ тĕле апат çиекенсем е апат çисе тăрансан кăшт канса ларакансем хушшинче «тавлашу» пуçланса каять.

— Мĕнле пулчĕ ку, вăл ун чухлĕ ĕçкунĕ тунă, манăн унран сахалтарах? — тĕлĕннĕ пек пулса ыйтать пĕри хăйĕнчен хăй.

— Çапла пулмасăр, — шўлет ăна тепри, — ĕнер эс хĕвелпе пĕрле тухрăн. Эпир кăвак çутă килнĕ чухне каçалăк хĕрринче пултăмăр.

— Апла пулсан, ыран ак, курăр, кам иртерех тухĕ...

Çакăн пек çынсем çинчен каланă чухне бригадир пĕр евĕрлĕ сăмахсенех темиçе хут асăнса илет. Вăл çапла калать:

— Колхозниксем хастарлă ĕçлеççĕ, вĕсем пĕр-пĕринпе ăмăртса выраççĕ.

Кунта, чăнах, бригадăпа бригада, звенопа звено хушшинче тата колхозниксем уйрăмăн ăмăртса выраççĕ.

Кăнтăрлахи апат тĕлĕнче виççĕмĕш бригадăри 2-мĕш звено звеньевойĕ Иван Ефремовпа иккĕмĕш бригадăри пĕрремĕш звено звеньевойĕ Илларион Семенов тĕл пулчĕç. Вĕсем пĕр-пĕринпе хăйсен ĕçĕсем çинчен калаçса илчĕç. Юлашкинчен иккĕш те пĕр сăмах çинче чарăнса тăчĕç.

— Ну, хăçан ыраш вырса пĕтеретпĕр? — ыйтрĕç вĕсем ун чухне пĕринчен пĕри.

— Каçчен ку каçалăка тухатпăр, урăх вырмалли çук манăн, — терĕ Семенов хăй звени еннелле тĕллесе кăтартса.

— Эпĕ каçхи кўлĕм тĕлне пĕтеретĕп, — пўлсе хучĕ ăна Ефремов.

Çакăн хыççăн иккĕш икĕ еннелле хăйсен звенисем патнелле саврăнса утрĕç.

«Коммунар» колхоз паян юлашки каçалăк тухрĕ. Ыраш вырса пĕтерчĕ. Бригадăсенче халĕ кĕлте турттараççĕ, авăн çапаççĕ, тата кĕрхи ака ăнăçлăн иртсе пырать.

ИВ. МОСЕЕВ.

Элĕк р.

Колхозниксен патриотизмĕ

Сталин юлташ июлĕн 3-мĕшĕнче радио тăрăх сăмах туса каланă хыççăн партин Хĕрлĕ Чутай районĕнчи организацийĕ хăйĕн ĕçне нумай лайăхлатрĕ, пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăчĕ хушнă пек çĕнетсе урăхлатрĕ, колхозсен производствăллă пурнăçĕ патне çывхартрĕ.

Колхозсенчи ĕçсене лайăхлатассишĕн, государство умĕнчи обязательствăсене тултарассишĕн парти райкомĕ те, пуçламĕш парторганизацисем те нихăçанхинчен ытларах тăрăшса ĕçлеме пуçларĕç.

Партиллĕ-политикăллă ĕçе вăрçă вăхăчĕ хушнă пек урăхлатса çĕнетни ĕçсыннисен патриотизмлă движенине тата производствăллă активлăхне вăйлăн çĕклерĕ. Ку вăл кăçал ялхуçалăх ĕçĕсем тата государство умĕнчи обязательствăсене тултарасси ăнăçлăн пулса пынинчен лайăх курăнать. Кунта хăшпĕр фактсене илсе кăтартни те çителĕклĕ.

«Сталь» колхозри пуçламĕш парторганизаци хуçалăха ертсе пырассине те, политикăллă агитаци ĕçне те нумай лайăхлатрĕ. Пуçламĕш парторганизаци колхозри ĕçсене звеносем тăрăх организацилеме, ĕç вăйĕсене тĕрĕс вырнаçтарма, инвентарьсемпе тĕрĕс усă курма колхоз правленине нумай пулăшрĕ. Коммунистсене производствăна тĕрĕс вырнаçтарса тухнă, вĕсем ĕçре колхозниксемшĕн примерлă пулса тăраççĕ.

Парти членĕ Данилов юлташ пуçарнипе, кĕрхи тырă акнă çĕр лаптăкне звеносем валли участокпа уйăрса панă. Кашни звено тата колхозник ĕçе хăвăрт тата лайăх тума социализмлă ăмăртăва тухнă, хăйсем çине конкретлă обязательствăсем илнĕ.

Колхозниксен производствăллă активлăхĕ пысăк. Колхозра ĕçлеме пултаракансем 175 çын пулсан, вĕсем пурте ĕçе тухаççĕ, иртен пуçласа каçчен тырă выраççĕ. Подростоксем 31 çын, вĕсем те ыттисемпе танах ĕçлеççĕ. Çапла вара колхоз 122 гектар çинчи кĕрхи тырăна 4 кун хушшинче пуçтарса кĕртрĕ. Çак вăхăтрах кĕрхи ака ĕçĕ те ăнăçлă пырать. Колхозра кулленхи ĕç нормине 150—200 процент тултарса ĕçлекен А. Канцелярова, А. Смирнова, М. Кириллова, Е. Мамуткина, Е. Аргалькина, Ф. Балалайкин юлташсем пек колхозниксем сахал мар.

«Красное Сормово» колхозри пуçламĕш парторганизаци те уборка ĕçне лайăх ертсе пырать. Фронта тухса кайнă арçынсем вырăнне кунта хĕрарăмсем йышăннă. Пĕрремĕш бригадăн бригадирĕнче А. Кириллова, иккĕмĕш бригадăн бригадирĕнче комсомолка П. Осмелкина юлташсем ĕçлеççĕ. Пуçламĕш парторганизаци тата колхоз правленийĕ пулăшнипе вĕсем хăйсен ĕçне лайăх туса пыраççĕ. Колхозра мĕнпур ĕçсем организованно иртеççĕ. Ивантаева юлташ ертсе пыракан звено кашни кунах нормăна 206 процент таран тултарать. Шепилева юлташ звени 170 процентран ирттерет. Кĕрхи тырăсене план тăрăх 6 кунта вырса кĕртме палăртнă пулсан, 4 кун хушшинче пуçтарса кĕртрĕç.

«Мотор» колхозри коммунистсем колхозăн ответлă участокĕсенче ĕçлеççĕ. В. Селянкин юлташ бригадир, А. Михеев ютлаш звеновод. Коммунистсем ĕçре колхозниксене пример кăтартаççĕ. Селянкин бригадинчи, Михеев звенинчи колхозниксем пурте кенĕ пекех нормăна 160 процент таран тултарса ĕçлеççĕ. 70 çулхи колхозник М. Михеев, 65 çулхи колхозница Е. Ельмова юлташсем те нормăна 170 — 200 процент тултараççĕ.

Иртнĕ çулсенче кая юлнă колхозсем те кăçал хăйсен ĕçне мала кăлараççĕ, лайăх ĕçлеççĕ. Ефремов коммунист ертсе пыракан колхоз отечественнăй вăрçă кунĕсенче хăйĕн умĕнче тăракан пысăк задачăсене ăнланса ĕçлет. Кĕрхи тырăсене 5 кун хушшинче пуçтарса кĕчĕ. Кĕракине ăнăçлăн вĕçлерĕ. Колхозра ĕçе тухман пĕр çын та çук. Иртнĕ çулта ку колхоз кая юлса пынăччĕ.

Отечественнăй вăрçă пынă кунсенче районри ĕçсыннисем паттăрлăх кăтартса ĕçлеççĕ. Кашни ĕçсынни тылра стахановла, ударлă ĕçлесе, хамăрăн мухтавлă Хĕрлĕ Çара пысăк пулăшу пама тăрăшать. Çак патриотла движенине парторганизацисем ертсе пыраççĕ.

В. ТРОФИМОВ.

ВКП(б) Хĕрлĕ Чутай райкомĕн секретарĕ.

Сеялкăпа 9-шер гектар акаççĕ

Çĕнĕ Алдышри «Волга» колхоз (Вăрнар р.) кĕрхи тырăсене акма августăн 18-мĕшĕнче тухрĕ. Сеялкăпа акакан Григорьевпа Павлов колхозниксем куллен 9-шер гектар акаççĕ. Ĕçĕн пахалăхĕ лайăх. Акма хатĕрленĕ вăрлăхсене пĕтĕмпех протравить тунă.

И. ГРИГОРЬЕВ.

Районĕпе 3.557 гектар акнă

ИШЛЕЙ, августăн 21-мĕш. (Телефон тăрăх). Районра кĕрхи тырăсене вырса пуçтарас ĕç вĕçленсе пырать. Паянхи кун тĕлне 7.460 гектар кĕртырри, çурхи тырăсене 321 гектар вырса пуçтарнă. Чылай колхозсем тырă вырса пĕтернĕ хыççăнах авăн çапма тытăнчĕç. Ăнса пулнă тырпула уйра та, итем çинче те хытă хуралласççĕ. «Самолет» колхозăн уйĕсенче 7 вышка тунă. Итем çинче вут-кăварпа кĕрешмелли хатĕрсем çителĕклĕ.

Пур колхозсенче те кĕрхи тырăсем акма тухнă. Районĕпе халь 3.557 гектар акнă. «Çĕнĕ хунав», «Эстафета», «Çĕнĕ Марка», «Правда», «Красноармеец» т. ыт. колхозсем те, пурĕ 20 колхоз кĕрхи тырăсене акса пĕтернĕ. Çак колхозсенче халь васкасах кĕлте кĕртеççĕ. Ыран-виçменесенчех кĕрхи çĕртме тума тухатпăр.

И. АНТОНОВ.

Райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ.

Çуртри вырма пуçларĕç

ТАВАЙ. Сăхăтпуçĕнчи «Хĕрлĕ Октябрь» колхоз кĕрхи тырăсене пысăк пахалăхпа вырса пуçтарчĕ. Тырă вырнă çĕрте А. Храмова, А. Тимакова тата А. Калмыкова колхозницăсем пĕр кунхи нормăна 200—220 процент тултарса пычĕç.

Кĕлте кĕртме уйăрнă колхозниксем халь вырнă тырпула капана хываççĕ. Ытти ĕçсенчен пушаннă колхозниксем çуртри вырма тухнă.

Е. ТИМАКОВА.

Колхозсенчен пĕлтереççĕ

● КОМСОМОЛЬСКОЕ. Районри чылай колхозсем кĕрхи тырăсене вырса пĕтернĕ хыççăнах авăн çапма тытăнчĕç. «Большевик» колхозăн саккăрмĕш бригади государствăна тырă пама хĕрсех авăн çапать. Çавăн пекех, «Сормово» тата «Хунав» колхозсем те авăн çапаççĕ. **Н. ВИНОГРАДОВ.**

● ÇĔМĔРЛЕ. Августăн 14-мĕшĕнче Хутарти Ленин ячĕпе тăракан колхозăн пур бригадисем те кĕраки тума тухнă. Колхоз кăçал 310 гектар çине кĕрхи тырăсем акса хăварать. Çак çĕр лаптăкĕ çине 950 лав тислĕк, 2500 лав торф тата 5 тонна тĕрлĕ имçамсем кăларнă. **С. БАТЬКОВ.**

● ИШЛЕЙ. Турханти «Çĕнĕ хунав» колхозăн уйхирĕнче хĕрўллĕ ĕç пырать. Кашни колхозник ăнса пулнă тырпула хăвăрт пухса кĕртессишĕн пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлет. Е Никифорова колхозница кунне 60—70 тĕм вырса çыхать, вăл вырнă участокра пĕр пучах та тăкăнса юлмасть. **А. СМИРНОВ.**

● ТАВАЙ. «Çĕнĕ çул» колхоз тырă вырма тухнăранпа 150 гектар ытла вырса пуçтарнă. Колхозниксем вырма тухнă кунранах ĕçĕн пысăк тухăçлăхне кăтартса ĕçлеме тытăнчĕç. Чылай колхозниксем кунне икĕ норма тăваççĕ.

Колхоз çĕнĕ тырра йышăнма хатĕрленсе çитнĕ. Тырă хумалли складсене пурне те дезинфекцилесе типĕтнĕ.

Ф. НИКОЛАЕВ.

105 килограмм кокон

Кăçал Çĕрпў районĕнчи «Сталинцы» колхоз пуçласа пурçăн хурчĕ ĕрчетме тытăнчĕ. Пурçăн хурчĕсене Виçкасинчи вăтам шкулта вĕренекен ачасем вĕренмелле пăхаççĕ. Вĕсем çукара ĕçлени ахаль пулмарĕ, 500 грамм гренăран 105 килограмм кокон илчĕç. Укçа çине хурса шутласан, пурçăн хуртĕнчен илнĕ тупăш 2 пин тенкĕ ытла пулать. **Г. ПЕТРОВ.**

Чăваш артисчĕсем колхоз уйхирĕнче

ШĂХАСАН. Чăвашсен Академи театрĕн республикăри районсенче гастрольре çўрекен чăваш артисчĕсем августăн 17-мĕшĕнче воскресник туса Шăхасанри «Хĕрлĕ Октябрь» колхоз уйхирĕнче ыраш вырчĕç. Ĕçленĕшĕн тивекен тупăша оборона фондне халаларĕç. Кăнтăрлахи апат хыççăн, каннă вăхăтра, колхозниксем валли уйрах тўлевсĕр концерт лартса пачĕç.

И. М.

Фронтран килнĕ çырусем

I. ХĂЮЛЛĂ ПУЛЕМЕТЧИК

Комсомолец-пулеметчик Таран юлташ фашистсен тискер бандине хирĕç çапăçнă çĕрте хăйĕн хăюллăхĕпе паттăрлăхне кăтартать.

...Таран юлташ тĕплĕн пытанса выртнă. Унăн пулеметне никам та курма пултараймасть. Вăл тăшман çине вăйлăн персе тăнă. Анчах сасартăк пулемет ĕçлеме чарăннă. Тăшман минч пырса лекнĕ пулнă. Унăн юлташне аманнă. Вăл аманнă юлташне аякалла илсе кайса вырттарнă та, унтан юлташĕн пулеметне тытса каллех пеме тытăннă, пирĕн пехотăна малалла кĕрсе кайма пулăшнă.

Хăюллă пулеметчик виçĕ сехет хушши персе, тăшмана чарса тăнă. Тăшман ăна танкпа таптама шухăшланă. Таран çине фашистсен виçĕ танкĕ шуса пынă. Çав вăхăтра вăл ураран аманнă, персе тăма лента пĕтсе çитнĕ. Анчах вăл çухалса кайман, унăн аллисем чĕтремен. Икĕ çыхă гранатăсем илнĕ те, малта пыракан танк айне пăрахнă, теприн айне бензин тултарнă бутылка пăрахнă. Танксене вут хыпса илнĕ. Кусемсĕр пуçне, Таран çак çапăçура фашистсен тăватă огневой точкине пĕтерсе хунă.

Аманнă паттăр пулеметчиксене санитарнăй пункта ăсатнă, вĕсен чаçĕ атакăна кĕрсе кайнă.

Красноармеец **В. ТИХОНОВ.**

Действующи арми.

II. МАЛТАНХИ ÇАПĂÇУ

Нумай вăхăт хушши хĕрўллĕ çапăçу пынă. Хĕрлĕ пограничниксем тăшман тапăнăвне сире-сире пăрахнă. Тăшманăн ирĕксĕрех каялла чакмалла пулнă. Анчах вĕсем танксемпе пĕрле каллех наступлени тума тытăннă.

Политрук Шипов юлташ пограничниксене шурлăх урлă каçса выртма хушнă. Красноармеец Лазарев белофинсем вăрттăн шуса килни çинчен политрука пĕлтернĕ. Политрук вĕсем çине пеме хушнă. Лазарев граната ывăтнă. Белофинсем сывлăша çĕкленсе ўкнĕ.

Противникăн танкĕсем çывхарнă çемĕн çывхарса пынă. Вĕсенчен пĕри тупăран пеме пуçланă. Çав самантра политрук Шкоев тата старшина Каменев танк айне гранатăсен çыххине пырса пăрахнă. Танк персе амантнă йытă пек çаврăнкаласа илнĕ те, каллех тупăран пеме пуçланă. Нумаях персе тăрайман вăл, пирĕн пулеметчиксем тĕл персе ăна чарса лартнă. Ытти танксем вăрманалла кĕрсе пытаннă. Тăшман ку çапăçура 150 салтак тата икĕ танк çухатнă.

Совет пограничникĕсен вăйне тăшман туйса илнĕ, вăл пограничниксене ушкăнăн-ушкăнăн çавăрса илсе пĕтерме шухăшланă. Политрук Шипов тăшманăн чее шухăшне туйса илнĕ. Пирĕн пограничниксен умĕнче пысăк йывăрлăхсем пулнă: хамăр чаçпе çыхăну татăлнă, йĕри-тавра шурлăх, умра çеç пысăк мар сăрт курăннă. Йывăрлăхсене çĕнтерсе, çав сăрт хыçне çитсе вырнаçмалла. Боецсем пĕрерĕн-пĕрерĕн чупса сăрт урлă каçма тытăнаççĕ. Тăшман сиснĕ, вăл вăйлăн пеме тытăннă.

Политрук Шкоев юлташ пĕр километрта çул пурри çинчен пĕлтерет. Мĕнле те пулсан çав çул çине тухмалла. Хĕрлĕ пограничниксем пĕр километр хушши хырăмпа шăваççĕ. Тăшман вĕсем çине тупăсенчен тата пулеметсенчен персе тăнă. Унтан вăл пограничниксене йĕрлеме тытăннă. Шипов аманнă пулнă, суранĕ ыратнине пăхмасăр малалла шунă, выртса юлма май çук, тăшман аллине лекме пулать.

Умра пысăках мар юханшыв. Паттăр пограничниксем каçмасем туса ун урлă каçнă.

Хăюллă пограничниксем икĕ талăк хушши малалла шунă. Пысăк йывăрлăхсене çĕнтерме вĕсене политработниксем хавхалантарнă.

— Пире «Чапай» кĕтет пулĕ, часах çитетпĕр,—тесе хавхалантарнă Шипов юлташ. Пограничниксем хăйсен командирне аса илсе унăн ячĕпе хавхаланнă. Старший лейтенант Журих чăнах та вĕсене кĕтнĕ, халĕ вĕсем пурте каллех тĕл пулнă.

Красноармеец **М. РЫБАКОВ.**

Действующи арми.

III. ФАШИСТСЕМ АЧАСЕНЕ ТЕ ХĔРХЕНМЕÇÇĔ

Халĕ вĕсем Г. ятлă хулара госпитальре выртаççĕ, вĕсенчен чылайĕшĕ аманнă. Камсем вĕсем? Ним айăпсăр ачасем. Гитлерăн урнă йыттисем вĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Ĕнер çеç сад пахчинчи чечексем пек илемлĕн курăннă, савăнăçлă выляса кулнă ачасем—паян тискер фашистсен бомбисен айне пулса аманса суранланнă.

Çамрăк Ильма, Юстас, Янн тата ыттисем те урнă йытăсене—тискер фашистсене пĕтĕм чĕререн ылханаççĕ, вĕсем хăйсем курса ирттернĕ асаплă сехетсене аса илсе çапла каласа параççĕ:

— Эпир тăлăх ачасем. Хулара ачасен çуртĕнче пурнаттăмăр. Пирĕн çурт илемлĕччĕ, икĕ хутлăччĕ... Директор пирĕн пата пычĕ те урама тухма хушрĕ, çурт умĕнче машинăсем тăраççĕ, пире çав машинăсем çине лартса хуларан илсе тухрĕç. Астăватăп, çўлте фашистсен самолечĕ вĕçсе пыратчĕ. Унтан вăл аялалла анса пирĕн çине, ачасем çине бомбăсем пăрахма тытăнчĕ. Хăрушă сехет, пирĕн пĕрле выляса кулнă юлташсем çавăнтах вилсе юлчĕç.

Çак сăмахсене 13 çулхи Янн каласа панă. Унăн сулахай урине амантнă.

Ачасем урса кайнă фашистсене ылханаççĕ. Пирĕн Хĕрлĕ Çар çĕнтерессе шанаççĕ.

— Пирĕн юлташсем асаплă вилĕмпе вилчĕç. Анчах ирсĕр фашистсем татах та ирсĕртерех вилĕмпе вилĕç, вĕсем, пирĕн совет ачисене вĕлернĕшĕн, пĕтĕмпех ответ тытĕç. Гитлерăн урса кайнă йыттисем вилĕм шăтăкĕ тупĕç,— теççĕ ачасем.

И. КОНСТАНТИНОВ.

Действующи арми.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

КУÇСĂРСЕН
УЛАТĂРТИ ШКУЛĔ
1941—42-мĕш çулта вĕренме илет.
Шкула 8 çултан пуçласа 11 çула çитнĕ, Чăваш республикинче пурăнакан куçсăр ачасене илеççĕ.
Заявленисемпе пĕрле—хăçан çуралнине тата сывлăх мĕнлине кăтартакан справкăсем тăратмалла.
Вĕренме илнĕ ачасене шкултанах тăрантараççĕ тата общежити параççĕ.
Шкул адресĕ: г. Алатырь, село Чуварлей.
Дирекци.
2—2

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—38, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.
НТ 5544.
Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии 38 84 п. л.